

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 223/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej EMPIRI s. r. o., Bárdošova 2/A, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/92/2023-197 zo 14. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a napokon základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

Z obsahu ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

2. Sťažovateľka bola v postavení žalovanej stranou konania o nahradenie prejavu vôle uzavrieť kúpnopredajnú zmluvu o prevode spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnostiach v k. ú. [REDAKOVANÉ]. Konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 13C/92/2023.

3. V dôsledku späťvzatia žaloby žalobcom ešte pred prvým pojednávaním došlo k zastaveniu konania. O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že sťažovateľke priznal nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %.

4. Uznesením okresného súdu sp. zn. 13C/92/2023 z 15. januára 2024 vydaným vyšším súdnym úradníkom bol žalobca zaviazaný nahradiť sťažovateľke trovy konania v celkovej výške 391,79 eur.

5. Uznesenie vyššieho súdneho úradníka napadla sťažovateľka sťažnosťou, o ktorej rozhodol okresný súd namietaným uznesením tak, že sťažnosť sťažovateľky zamietol.

6. Z namietaného uznesenia vyplýva, že „Žaloby na usporiadanie práv a povinností strán sporu, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z právneho predpisu identifikujeme na základe ich právneho dôvodu. Z hmotného práva musí vyplývať, že súd má oprávnenie rozhodnúť, že existujúci právny vzťah medzi stranami modifikuje a usporiada ho, ďalším znakom je, že súd má pri usporiadaní vzťahu aspoň určitú mieru diskrečnej právomoci, ktorá sa pohybuje v rámci pravidiel príslušnej hmotnoprávnej normy a zmena právneho vzťahu nastáva na základe samotného rozsudku, prípadne jeho právoplatnosťou.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že nakoľko spôsob usporiadania vzťahov medzi stranami sporu spôsobom, ktorý vychádza z § 140 OZ cez oprávnenie súdu rozhodnúť zákona o nahradení prejavu vôle žalovanej, je žaloba žalobcu o nahradenie prejavu vôle žalobou podľa § 137 písm. b/ CSP, teda nejde o určovaciu žalobu, preto nemožno prihliadať ani na argumenty žalovanej uvedené v jej sťažnosti zo dňa 2.2.2024 (body 5 - 7), nakoľko sa týkajú určovacích žalôb.

Predmetom konania bolo nahradenie prejavu vôle žalovanej na kúpnej zmluve, ktorej predmetom mal byť predaj a kúpa nehnuteľnosti. Je zrejmé, že predmet tejto kúpy a predaja oceniť možné je, avšak nie je to hodnota predávanej (a kupovanej) nehnuteľnosti, čo bolo predmetom tohto konania. Tým bolo nahradenie prejavu vôle žalovanej, nie kúpna cena (tá by bola predmetom výplaty medzi stranami sporu, pričom vzhľadom k tomu, že k rozhodnutiu súdu vo veci v dôsledku späťvzatia žaloby nedošlo, nie je možné stanoviť aká je hodnota v skutočnosti trhová cena nehnuteľnosti). Súd má za to predmet konania nie je možné oceniť, pretože ním je nahradenie prejavu vôle žalovanej, nie hodnota nehnuteľnosti.

Súd preto konštatuje, že na spôsob výpočtu trov konania (resp. ustálenie toho, či pôjde o priznanie odmeny za právnu pomoc podľa § 10 alebo § 11 vyhl. č. 655/2004 Zb.) je nutné použiť § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Zb., nakoľko predmetom konania bolo nahradenie prejavu vôle žalovanej na právnom úkone (kúpnej zmluve) pričom hodnotu práva nie je možné vyjadriť v peniazoch.

Pokiaľ súd uzavrel, že predmet konania nie je možné oceniť a na výpočet odmeny za právnu pomoc je nutné použiť § 11 uvedenej vyhlášky, sú argumenty žalovanej o hodnote predmetu konania irelevantné.“.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd mal pri výpočte odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzať z § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), keďže hodnotu podielu, ku ktorému sa žalobca domáhal nahradenia prejavu vôle uzavrieť kúpnopredajnú zmluvu, je možné určiť, tento má svoju konkrétnu hodnotu 72 000 eur. Pri aplikácii § 10 ods. 1 vyhlášky by odmena za 1 úkon právnej služby vrátane režijného paušálu a dane z pridanej hodnoty činila sumu 694,19 eur. Navyše okresný

súd mal odmenu priznať aj za úkon právnej služby – ďalšia porada s klientom po späťvzatií žaloby žalobcom na účely zaujatia stanoviska k späťvzatiu.

8. Sťažovateľka zdôrazňuje, že meritórnym rozhodnutím vo veci samej malo byť priamo nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti, a to za odplatu. Meritórne rozhodnutie o tom, že sťažovateľka je povinná predať nehnuteľnosti žalobcovi, nevyžaduje ani právne nepočíta s podaním ďalšej žaloby, ktorou by žalobca mal následne nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam.

9. V ďalšom sťažovateľka poukazuje na judikatúru ústavného súdu pri vyčíslení trov konania pri určovacích sporoch (I. ÚS 163/2022, III. ÚS 91/2023, II. ÚS 226/2012, II. ÚS 478/2014). Podľa presvedčenia sťažovateľky patrí konanie o nahradenie prejavu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu do kategórie sporov, v ktorých dochádza k definitívnemu určeniu, keďže na základe rozsudku, ktorým súd nahradí prejav vôle strany konania s uzavretím kúpnej zmluvy, dôjde ku vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností

10. Podľa názoru sťažovateľky je späťvzatie žaloby takým závažným úkonom, že je vždy potrebné dôsledne zvážiť, či so späťvzatím súhlasiť alebo nie, čo vyžaduje poradu s klientom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že došlo k porušeniu jej práv podľa ústavy, dohovoru a listiny napadnutým uznesením, ktorým okresný súd rozhodol o výške náhrady trov konania priznaných úspešnej sťažovateľke v konaní o nahradení prejavu vôle sťažovateľky (v postavení žalovanej, pozn.) uzavrieť kúpnu zmluvu o prevode spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnostiach v k. ú. ██████████.

12. Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu či zásahom všeobecných súdov je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom boli alebo neboli dotknuté chránené práva alebo slobody fyzickej osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania v ďalšej inštancii mimo rámca všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, I. ÚS 129/2015).

13. Okresný súd pri určení výšky náhrady trov konania vychádzal z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, teda základnú sadzbu tarifnej odmeny okresný súd neurčil podľa hodnoty veci, ale vychádzal z predpokladu, že nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch. V konečnom dôsledku tak zaviazal žalobcu na náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby v nižšej sume, než na akú by bol zaviazaný v prípade aplikácie § 10 ods. 1 vyhlášky. V sumáre zaviazal okresný

súd žalobcu nahradiť sťažovateľke trovy konania v celkovej výške 391,79 eur namiesto sťažovateľkou vyčíslenej sumy 2 776,56 eur.

14. Ústavný súd už vyslovil právny názor, podľa ktorého ak Občiansky súdny poriadok [Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] vylučuje pri bagateľných veciach prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva (IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 94/2014). Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, IV. ÚS 717/2013)].

15. V prípade sťažovateľky vzhľadom na výšku trov konania požadovaných sťažovateľkou v sume 2 776,56 eur ide o bagateľnú vec, preto môže byť prieskum len rámcový.

16. Podstata argumentácie sťažovateľky sa sústreďuje na judikatúru ústavného súdu (napr. III. ÚS 499/2022), ktorá pri vyčíslení trov konania pri určovacích sporoch rozlišuje medzi kategóriou sporov, ktorých predmetom je definitívne určenie a výsledkom je rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej (peniazmi oceneľnej) hodnoty, a kategóriou sporov, ktorých predmetom nie je definitívne určenie, ale určenie kvázi prejudiciálne – na účely vysporiadania iného právneho vzťahu.

17. V súlade s tvrdením okresného súdu v namietanom uznesení ústavný súd v prvom rade konštatuje, že žaloba o nahradenie prejavu vôle nie je žalobou určovacou [§ 137 písm. c) CSP], ale žalobou o splnenie povinnosti [§ 137 písm. a) CSP].

18. Za danej situácie poukazovanie na judikatúru ústavného súdu vo veci výpočtu tarifnej odmeny v prípade určovacích žalôb neobstojí a ústavný súd nevníma príčinnú súvislosť medzi judikatúrou týkajúcou sa výpočtu tarifnej odmeny v prípade určovacích žalôb a rozhodovaním o náhrade trov konania pri žalobe o splnenie povinnosti.

19. Ústavný súd vzhľadom na už uvedené považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, z ktorého vyplýva, že predmetom sporu nebola hodnota predávanej veci, resp. kúpna cena, ale nahradenie prejavu vôle žalovanej sťažovateľky a takto určený predmet sporu nie je možné oceniť, za ústavne akceptovateľné.

20. Sťažovateľka taktiež namieta nepriznanie jej odmeny okresným súdom za jeden úkon právnej služby – ďalšia porada s klientom. Vzhľadom na bagateľnú výšku sumy, o ktorú ide (či už by to bola suma určená za jeden úkon právnej služby okresným súdom, alebo sťažovateľkou), a vzhľadom na dostačujúce odôvodnenie okresného súdu v tejto časti nie je namieste meritórny prieskum tejto námietky ústavným súdom.

21. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný

súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

22. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných okresným súdom arbitrárnosť ani nedostatok náležitého odôvodnenia, ktoré by mohli signalizovať porušenie sťažovateľkou označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru (resp. dodatkového protokolu), a preto musel postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

23. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu